

11

2024

ISSN-0207-4710

GÖYƏRÇİN

Ş u ş a

SƏRVƏT, XOŞBƏXTLİK VƏ AĞIL

(Qırğız xalq nağılı)

Bir zamanlar Sərvət, Xoşbəxtlik və Ağıl dost idilər. Bir gün onlar bir-biri ilə mübahisə etdilər. Dedilər ki, görəsən bizim aramızda ən güclü kimdir?

Sərvət dedi:

- Sözsüz ki, hamıdan güclü mənəm. Çünki insana Ağıl və Xoşbəxtlik verən Sərvətdir.

Ağıl ona etiraz elədi:

-Yox, dostum, elə deyil. Ağılsız nə Sərvət, nə də Xoşbəxtlik ola bilər.

Xoşbəxtlik dilini dinc qoymadı. Dedi ki, əgər Xoşbəxtlik yoxdursa, nə Ağıl, nə də Sərvətin insana köməyi ola bilməz.

Dostların mübahisəsi çöreyi torpaqdan çıxan bir əkinçinin onlara yanaşmasına qədər davam elədi.

Sərvət əkinçinin əlindən tutub, mehribanlıqla onun saqqalını sığalladı və dedi:

- Qoy sən tarlandan xeyir-bərəkət əskik olmasın! Əkin sahəsindəki bütün daşlar qızıl və gümüşə çevrilsin.

Elə belə də oldu. Daşlar qızıl və gümüşə çevrildi.

Elə bu vaxt Ağıl öz gücünü göstərmək qərarına gəldi və əkinçinin başından çıxdı. Ağılsız əkinçi bəyin yanına gedib dedi:

- Mənim tarlamda taxıl əvəzinə sarı-ağ daşlar əmələ gəlib.

Bəy əkinçinin tarlasına gələndə gözlərinə inanmadı, hər tərəfin qızıl və gümüşlə örtüldüyünü gördü və dedi:

- Mən sənə iki dəfə çox torpaq verəcəm, sən də əvəzində bu daşlı-qayalı tarlanı mənə ver.

Ağılsız əkinçi sevindi. Dərhal bəyin dedikləri ilə razılaşdı.

Xoşbəxtlik avam kəndlinin halına acıdı, ona kömək etmək qərarına gəldi. Onu karvanbaşının yanına gətirib dedi ki, bu adam kasıb olsa da, xoşbəxtdir. Onu da özünüzlə aparsanız, hamınız xoşbəxt olacaqsınız.

Əkinçiyə bahalı kürk geyindirdilər, onu ağ kəcavəyə qoyub özləri ilə apardılar. Az getdilər, üz getdilər, dərə-təpə düz getdilər, axır ki, bir ölkəyə gedib çıxdılar. Karvanbaşı oğlanı aparıb bu yerlərin bəyinə göstərdi. Dedi ki, qızınızı bu oğlana versəniz, onlar xoşbəxt olacaqlar. Çoxdan ağıllı bir kürekən axtaran bəy sevindi. Onun üçün ağ bir alaçıq qurdurdu. Bütün qızlar, gəlinlər tamaşaya gəldilər. Təzə bəy nə qədər gözəl geyindirilsə də, başında ağıl olmadığı üçün susdu, bir kəlmə mərifətli söz deyə bilmədi. Bunu gören bəy əsəbiləşdi:

-Mənim qızım ən gözəl, ən ağıllı bir oğlana layiqdi. Bu işə gicbəsərin biri imiş... Bu fırlıdaqçını öldürmək lazımdı...

Elə bu vaxt vəziyyətin çətin olduğunu gören Sərvət və Xoşbəxtlik Ağılla yalvardılar. Onlar Ağıldan xahiş elədilər ki, bu günahsız gənci ölümdən xilas eləsin.

Ağıl razılaşdı. Yenidən kəndlinin başına qayıdı.

Nəhayət, neçə gün dinib-danışmayan

oğlan üzünü bəyə tutub dedi:

-Əgər icazə versəydiniz, bir-iki söz deyərdim.

Camaat yerdən qışqırırdı:

- Qoyun danışsın, görək bu sərsəri nə deyəcək.

Bəy icazə verdi. Oğlan danışmağa başladı:

- Mən uşaq olanda düşmənlər kəndimizə hücum elədilər. Hamımızı məhv etmək istəyəndə bir qız hörüklərini başına sarıyıb, üstünə papaq qoydu. Əlinə silah götürüb ən yaxşı bir ata mindi, düşmənin üstünə hücum edib onları pərən-pərən saldı. Dünəndən Sizin qızınızın yanında oturub fikirləşirdim ki, görəsən bu qız da o qız kimi cəsarətli olacaqmı?

Bəy çox sevindi. Dedi:

- Mən düşünürdüm ki, sən mənim qızımı sevmirsən və bizi ələ salırsan. Ona görə səni öldürmək istəyirdim. İndi görürəm ki, sən çox ağıllı oğlan imişsən.

Beləliklə, əkinçi ilə həmin gözəlin toyu oldu, evləndilər. Ağıl başına qayıdan kəndli ölkənin ən ağıllı tacirlərindən birinə çevrildi. Həmin oğlan həmişə "Ağılsız sərvət və xoşbəxtlik yoxdur" deməyi çox sevirdi...

**Tərcümə edib uşaqlar
üçün işləyən: R.Y.Əliyev**